

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{4}$ strani 18 K, za $\frac{1}{8}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$ strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Vipava – Postojna.

Po vsej državi se razvija živahen gospodarski pokret. Nove prometne zveze se gradijo. Vsak hip poteče nekje na novo „lukamatija“. V tej dobi gospodarskega napredka hočemo tudi Slovenci dobiti kar največji delež. Vprašanje dolenjske železnice se nagiblje ugodnejši prihodnosti. Gorenjska je z novo železnico, s tržiško in podaljšanjem kamniške železnice že dokaj preskrbljena, le na Notranjskem ne pridemo naprej s svojimi prometnimi zahtevki.

V mislih imamo danes že od nekaj pereče vprašanje o zvezi vipavske železnice do Postojne. Lani se je vršil ogled in interesentje so se soglasno izjavili, da podaljšanje sedanje vipavske železnice od Ajdovščine do Vipave nima nobenega pomena, če se ne zveže Vipavsko s Postojno. Bolje nič, kakor nekaj malo vrednega! Vsa navzoča oblastva so opravičenost tega stališča priznala ter toplo priporočala zvezo s Postojno.

Brez dvoma je, da so danes prav vsi merodajni činitelji edini v tem, da je železnica potrebna. Treba le nekakega sunka, da se obljube spremene v dejanja in da bodo besede meso postale.

Tačas se je pojavil nov načrt za zvezo Postojne z Vipavo: Od Štanjela naj se izpelje železnica v Postojno, Vipava naj se pa zveže s to progo. Tako bi bila Vipavi odprta pot v Trst, Postojno in Gorico. Za Vipavsko bi bila taka zveza najlepša. Vlado in druge merodajne korporacije pozivljamo, da se zganejo k dejanjem.

Politične vesti.

Nagodba. Znano je, da so dosledni agrarci vsi proti nagodbi; na čelu sta jim nemški „Bauernbund“ in vitez Hohenblum. Kakor je Žitnik, ki je prej bljuval ogenj in lavo proti nagodbi, čez noč stisnil rep

med noge, tako so storili tudi nekateri nemški poslanci iz kmetiskih okrajev. Proti njim piše nemški kmetški list: „Nagodba je ali dobra, ali pa ni dobra. Če je dobra, smo brezpogojno zánjo, če ni dobra, pa ne glasujemo zánjo!“ Tako so govorili naši poslanci, ko še niso poznali nagodbine vsebine. Ko je vlada pokazala nagodbine načrte, izprevideli so naši poslanci, da nagodba ni dobra ter so odločno izjavili, da bodo glasovali proti nji. In s tem ravnanjem so brezdvomno vstregli željam svojih volilcev, onih volilcev, katerim so, ko so nastopali kot kandidatje, v svojih govorih jasno predočili nevzdržljivost našega razmerja z Ogrsko. Ravno tako so vstregli naši agrarni poslanci svojim kmetiskim volilcem, ko so ministru povedali v brk, da zahtevajo, da ostane grof Auersperg poljedelski minister, ker še nikdar ni bilo ministra, ki bi bil toliko storil za kmetijstvo. Zdaj pa pride nekaj neverjetnega: Nekoliko dni pozneje so ravno ti poslanci privolili, da se grof Auersperg nadomesti s klerikalnim poslancem stranke in so se zavezali, da bodo za nagodbo, ker je postal strankin načelnik, poslanec Peška, minister!!! — Koliko se je svoj čas očitale liberalni stranki, ker so nekateri njeni člani izdali ljudske interese, da dobe rede in odlike! In zdaj se je spreobrnila skoro vsa stranka, ker je njen načelnik postal minister. Kaj imajo kmetje od tega, da je Peška postal minister? Če bi tudi morebiti imel več sposobnosti, kakor dosedanji minister Prade, o čemur pa dvomimo, kakšno korist bo imelo kmetijstvo od tega? — Če bi bil Peška vsaj postal poljedelski minister, potem bi se njegova stranka lahko izgovarjala s tem, da se njeni načrti, podprti od najvišje poljedelske oblasti, bližajo izvršitvi. Tako pa ji ne moremo prihraniti predbacivanja, da je zaradi ministrskega sedeža požrla besedo, dano svojim volilcem, da se je, ko je imela voliti med vlado in ljudstvom, odvrnila od ljudstva in pripadla vladi. Ali se je čuditi potem, da kmetje izgube vse zaupanje?

V poslanski zbornici se je vršila velika debata o draginji. Delavsko ljudstvo namreč silno trpi vsled visokih cen živil. Vsled tega so socialno-demokratski poslanci zahtevali od vlade, da kaj ukrene proti temu. Vlada je odgovorila, da mej za uvoz tuje živine odpreti ne more, ker tuje blago vsled prevoznih troškov pride itak prav tako drago. Vlada pa mora čuvati kmetskega proizvajalca, ki dela zdaj z večimi troški kot prej. Vplivati bi bilo treba na velikega prekupca, ki z dobički ceno silno povišuje. Kaj je tedaj nauk iz cele debate? Zadrugištvo, s katerim nastopi kmet sam kot prodajalec na velikem trgu!

Hrvati v ogrskem parlamentu obstruirajo z vspehom. Zdaj so že Madjari začeli ž njimi pogajanja.

V Črnigori so nemiri. Knez Nikola baje zapira vse može, ki se mu zde sumljivi, da ga ne vidijo radi. Če gospod Nikola preveč sitnarijo, naj ga Črnogorci postavijo kar lepo čez mejo.

V Trstu klerikalci snujejo tiskarno. Nekdanja R. Šebrova tiskarna se preseli v Trst.

Občinske volitve v Rimu. Pred kratkim so se vršile volitve v občinski zastop rimski in je bilo izvoljenih 10 republikancev, 11 socialnih demokratov, 31 naprednjakov in 12 radikalnih monarhistov. Kot zastopniki manjšine so bili izvoljeni kandidatje trgovskega društva. Klerikalci so ostali pri prvi volitvi v tako

neznatni manjšini, da se druge volitve niti udeležili niso. Torej v Rimu, kjer je sedež cerkvenega poglavarja, svetega očeta papeža, nimajo klerikalci toliko zaupanja med ljudstvom, da bi si priborili svoje zastopstvo v mestnem občinskem svetu. Kako to, da je v Rimu tako malo klerikalcev, ali kakor bi rekel dr. Šušteršič, tako malo „katoliških mož“?

Dopisi.

Muhaste novice iz reške doline. Dober svet. Prijetne vzbuja mi spomine iz vaše „reške te doline“; spominjam se jaz na moža, ki ga le malokdo pozna. Za čast se mnogo trudi, rad bi bil naš gospodar, ter si tudi to zaslužil, naš prevrli Ravnikar. — V korist občine delal je mnogo, zanjo trpi tudi nadlogo. Zupnega shoda se vsakega vdeleži, ker grozno Šušteršiča se boji; prijaznost si hoče ohraniti. Ker njemu je mnogo mar, zato ga hočmo proslaviti: Slava tebi Ravnikar. — Le glavo deni na pravi štil, pa župan trnovski bodeš kmalu bil; ker si se tako hvalisal, da modro ugameš jo vsikdar, zdaj se boš pa ti obrisal, ljubi, dični Ravnikar. — Smo slišali mnogokrat doma, da mnogo dober svet velja; zato nikar se ne huduj, ampak svet zvesto spolnuj: Pusti stolec, ki se maje, ne želi biti gospodar;

Listek.

Po vasi govorijo.

Rumunsko spisal Ivan Slavici.

(Dalje.)

Že dopoludne je vedela vsa vas, da sta se prepirala Miha in Kozma, popoludne pa so stale žene in dekleta skupaj ter so se pogovarjale le o tem naj-novejšem dogodku. Ena izmed njih, ki se je delala, kakor da ve vse skrivnosti obeh hiš, pripovedovala je, kako je prepir nastal. Zakrivil je neki vso reč Tudor, ki se je v petek pri sestanku z Anico Podaru, katera ga je šaljivo povpraševala o poroki, norčeval iz Marte; rekel je baje, da je tako nežna, da ne ve, kako bi jo prijel in da se boji, da je ne bi med prsti stlačil ter še več takih reči. Anica je to menda povedala Flori, ta zopet drugim in tako je slednjič o tem izvedela tudi Ana, ki se je silno razjezila, da bodoči njen zet govori take reči. Šla je takoj k Mihi, svojemu pokornemu soprogu, in ga je poslala h Kozmu, naj mu pove, da ne morejo dati hčere Tudorju, če stvari stoje tako.

Na brvi, kjer sta se srečala, sta se potem prepirala radi Tudorjevih lahkomišelnih opazk.

„Že mogoče, da je bilo tako!“ rekli so ljudje ter so zamišljeno odkimovali z glavami.

Dekleta in mlade žene pa niso bile zadovoljne s to razlago. Tita, hči Kolarja, je izvedela od nekoga, da se je ta reč vršila drugače: Marta je bila nepri-

jazna s Tudorjem, ker je tako strašno zaljubljena v Mirona. Ko je izvedela to Mina, je hitro poslala Kozma k Mihi s poročilom, da Tudor ne more priti snubit, če stvari stoje tako. Na brvi sta se potem ta dva dobila in povedala drugemu svoje mnenje.

„Je že moralo tako biti!“ potrdile so ženske.

„Ali nisem precej rekla, da iz te poroke ne bo nič?“ rekla je ena izmed njih. „Še slepec bi bil moral opaziti, da Tudor ne misli resno na ženitev — vedno pri dekletih in na sestankih!“

„Tako je!“ rekla je neka druga. „In pa Marta. Ali nisi opazila, da se je brigala le za Mirona? Ali nisem vedno pripovedovala? Dekle, ki je tako bogato, kakor ona, želi si moža, kateremu ne najdeš z lahka para!“

Ko se je zmračilo, je že vsa vas vedela natančno, da se je vse tako vršilo in ne drugače, in vsakdo je bil prepričan, da iz te poroke ne bo nič.

Vselej pa, kadar je pogovor prišel na Mirona, zmajevali so možje z glavami ter govorili: „Veliko vode bo še odteklo po potoku, predno bo Miha dal svojo hčer pastirju za ženo!“

Ženske so bile prepričane, da bo premagala ljubezen vse zapreke.

Med tem časom je bil Tudor prav dobre volje, Mina užaljena, Kozma nejevoljen, Marta pa je, vsa solzna, skesano priznala vse svoji materi, ki jo je poslušala, ginjena v dno srca. Miron je odšel v hribe in ni ga bilo več nazaj. Odkar je držal Marto v objemu,

malo se zataji raje, moj preljubi Ravnikar. — Veš, da dobro le želimo tebi, zagotovo kakor sebi, zato pa zvesto nas poslušaj, po poti tej hoditi skušaj. Naj nikar te to ne peče, ako nisi gospodar; saj te čaka mnogo sreče, še poslan'c postaneš Ravnikar. — Pa bomo večkrat tako pisali, dober svet ti bomo dali; samo glej, prmejkoš, ko boš enkrat slaven mož; da ti bodeš se spomnil na nas, ter da bode ti kaj mar; ker delamo ti kratek čas; Moj ljubi enkratsrečni Ravnikar!! — V žepan-ia Jablanici je že delj časa zapovedan pasji kontumac, kateri zadeva vse, kar je pasjega plemena, samo našega vrlega župana psov ne. Okoli hodijo z nekim jermenom okrog gobca tako seveda, da imajo prosto za jesti in seveda tudi za ugrizniti. Naš vrli župegazda pa je rekel, ko ga je nekdo opomnil na ta nedostatek; „Kaj ga bodem jaz pital? Če ima torbo, pa ga bi moral.“ Kaj ne g. župan, da velja morda, ako ima pes torbo tudi na repu, samo da jo ima. — Pa ne daj Bog, da bi poslali zopet popravek, ker ne bo veljal kakor prvi. — „Kompere, šule mežnar“ iz Trnovega bi bil dober učenik za prosjake. Če kdo ne zna prosjačiti, le k njemu, se bo naučil. Sedaj, ko je biro pobiral, je tako milo prosil, da se ga je mogel kamen usmiliti in mu dati: „Mamca, mamca, malo krompirčka, malo jajček, malo repce, eno glavco zeljnato, malo jabolčk itd. Dosti gospodinj komaj čaka, da

imajo kaj za prodati, da kupijo najpotrebnejše, a dajo njemu, da doma prešiče krmi in prodaja v Reko cele vozove! Kdor zna, zna, kaj ne!

Domače vesti.

Osebna vest. Obsolvirana učiteljska kandidatinja gđc. Matilda Jager iz Postojne je imenovana za suplentinjo na Vremah pri Il. Bistrici.

Oglasi družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vzbujajo čimdalje večje pozornost. Tako postaja naša dična družba bolj in bolj znana slovenskemu občinstvu, sama pa si pridobiva novih prijateljev in gmotnih virov, da more tem uspešneje delovati v dosego plemenitih svojih namenov. Rojaki! Družba sv. Cirila in Metoda je vseslovenska družba, uvažujmo vsi njeno korist, podpirajmo jo vsak po svojih močeh. Družbine publikacije naj ne bodo glas vpijočega v puščavi!

Za družbo sv. Cirila in Metoda — narodni davek. Oglasilo se je vže večje število rodoljubov z zagotovilom, da bodo pošiljali družbi sv. Cirila in Metoda do preklica redno mesečno 1 K. Tozadevne nabiralne pole so vže v tisku in se bodo kmalu razposlale širom domovine. Nadejamo se, da ga ni na „Slo-

jo poljubljal in ji razkril najdragocenejšo tajnost svojega življenja, vrela je njegova kri in njegova duša je bila nemirna. Neprenehoma jo je videl pred seboj in zamanj se je trudil prepoditi ta spomin. Čuvstvo sreče, ki ga je navdajalo takrat, se je ponavljalo vedno v njem, akoravno se je trudil ga zatreti. Večkrat ga je obšlo, kakor blaznost, zdelo se mu je, da mora postati morilec ter ubiti z enim samim udarcem Tudorja, Miho in Kozma. „Šel bom!“, rekel je sam sebi „ter jo bom ukradel, odnesel jo bom tu sem — daleč, daleč stran od sveta!“

Ali res? — Ne, ne, tega ne more storiti, nikdar ne bi mogel ugrabiti starišem edine tolažbe. Oblaki so plavali nad njim, na nebu je sijala luna, skrivala se je nagajivo ter se zopet pokazala. In zvezde, voz, koklja s piščeti, vsi blesteči svetovi potovali so po določenih potih. Počasi, komaj vidno, so se pomikali proti zatonu. Miron je ležal vznak, gledal je proti nebu, v večnost oddaljenih svetov, katere je tolikokrat že občudoval. To blesteče, prozorno nebo je bilo odeja, pod katero se je Miron igral še kot otrok, to nebo je bilo zanj velika knjiga, iz katere je skušal izvedeti skrivnosti stvarstva in zdaj, ko je ležal tu, utrujen od dela, vzdigovala se je njegova oproščena duša kvišku, kakor plamen, skušala se je dvigniti od zemlje, katere je bila tako malo deležna.

Naš Miha pa je veliko premišljeval o dogodkih. Cele ure je presedel v svojem premišljevanju, a ni mogel priti nikakor do pravega konca.

Neprijetni sestanek na brvi bi bil Kozmu rad odpustil; jezila ga je le zlobnost ljudij, ki so imeli o tem zdaj toliko govoriti. Kar videl je v duhu, kako se spravljajo skupaj, zdelo se mu je, da sliši to neumno blebetanje in obšla ga je misel, da bi vzel klobuk in šel prosit odpuščanja h Kozmu, samo, da bi kaznoval te jezike. Težko mu je bilo pri srcu, a vendar se ni mogel tako ponižati pred Kozmo! Pa na vse zadnje, saj sta obe hiši prizadeti, ista usoda ju je zadela, lotili so se jih vaški jeziki!

V nedeljo, precej po kosilu, je prišla Barba, žena Korbarja, odposlanka Mine, s poročilom, da ne morejo priti zvečer, ker je zbolela ena njenih hčera.

„Že dobro!“ zamrmral je Miha, ko mu je Ana to povedala, vsa kri mu je stopila v glavo, ker takega nečuvnega žaljenja svet še ni doživel. Udal se je bil že v misel, da iz zaroke ne bo nič, a na večer, ko bi se imela slavnost vršiti, ga je treslo, kakor, da bi bil mrzličen.

„Ne!“ je rekel sam sebi, nemirno stopajoč po hiši sem ter tja, „kaj takega on ne bi smel storiti“. Zaradi tako malenkostnega vzroka, teh par besed na brvi, ne bi smel tako važne stvari razdreti!“

V pondeljek zjutraj, ko je Ana videla, da se je Miha nekoliko pomiril, hodila je neodločno krog njega.

Marta ji je toliko pripovedovala o Mironu, da je bilo tudi njeno srce in njena duša polna predstav o krasnem mladeniču, a vendar se ni prav upala, zastopati Martine želje pri Mihi. Že, ko je dekletce bilo v

venskem“ zavednega rodoljuda, čegar ime bi ne bilo zabilježeno na teh nabiralnih polah.

Iz Št. Petra. Smrtno ponesrečil se je dne 16. t. m. na lovu naš vrli, znani narodnjak in rodoljub, lesni trgovec Josip Mankoč iz Trsta. Bil je na lovu v Šmihelu pri Št. Petru na Krasu. — Udeležil se je lova z gospodom J. Mankočem tudi tukajšnje restavracije natakara Karlo Spiegl, kateri je tako nesrečno padel, da se mu je puška sprožila in strel je zadel v spodnji del telesa g. J. Mankoča tako nesrečno, da je v teku kakih 40 minut umrl. Bil je do zadnjega izdihljaja pri zavesti. Gospod Josip Mankoč je bil železnega narodnega značaja, bil je pravičen, pošten in tudi pri občinstvu zelo priljubljen; bil je tudi krajni šolski nadzornik v Št. Petru. Vžival je polno zaupanje ne le v tukajšnji občini, temuč v celi Notranjski. Vsa Pivka obžaluje njegovo prezgodnjo smrt. Pospeševal je gosp. Mankoč z lesno trgovino tudi blagostanje kmetov na Pivki, kajti on ni iskal toliko dobička pri lesni trgovini; bil je zadovoljen, da mu je le v les založeni denar nizke obresti donašal. Odpeljali so 19. t. m. blagega moža v Trst, kjer bode mirno počival pri svoji rodbini. Nam Pivčanom pa ostane kot narodnjak in rodoljub v vednem spominu. Naša „Kmetska stranka“ je ž njim izgubila navdušenega pristaša.

V Postojni dne 19. t. m. je zborovalo učitelstvo za postojnski šolski okraj. Na

povojih, sta oče in mati rada sanjala misel, da bo kedaj Tudorjeva žena in zdaj naj privolita, da vzame pastirja! A Marta je tako nesrečna! Kadar je Ana pogledala v proseče oko svoje hčere, omajali so se najtrdnjeji njeni sklepi in ko je celo videla solzo v njem, rekla je odločno:

„Marta, ljubo moje dete, pojdi, greva k očetu!“

„Ne!“ branila se je Marta, „ne morem! Pojdi sama, meni je tako pri srcu, da bi se najraje skrila pod zemljo.“

Še ko je Ana hotela oditi, hitela je za njo in jo je prosila, naj nikar ne gre k očetu. Slednjič se je Ana ohrabrila in rekla: „Mihec, imam ti nekaj povedati!“

Šla sta skupaj v sobo in sedla za mizo.

„Kakor vidim,“ začela je Ana žalostno, „iz Martine zaroke ne bo nič.“

„Tega še zdaj ne moremo vedeti“, odgovoril je Miha mirno, „najprej moramo slišati, kaj pravi Kozma.“

„Kaj pa naj še reče?“ zavrnila je Ana. „Zakaj pa včeraj niso prišli? Gotovo si je stvar premislil?“

„Tega še ne vemo,“ mrmral je Miha; „in če je tako, vsekakor moramo čakati na njegove odposlance, da nam vrnejo besedo, kakor je običajno v takem slučaju. Če tega ne stori,“ nadaljeval je razburjen, „potem se bo pa pokazalo, kdo je več vreden!“

(Dalje prihodnjič.)

dnevnem redu je bilo najprvo poročilo delegata učiteljstva za naš okraj o vseavstrijskem učiteljskem shodu na Dunaju dne 2. t. m. Poročevalec, vrli naš predsednik gospod Dragotin Česnik, nadučitelj v Knežaku, je prejel za poročilo pohvalo navzočega učiteljstva. Prav tako dobro je poročal o izvenšolskem delovanju tuokrajnega učiteljstva gospod šolski vodja F. Juvanec. Za tem so se soglasno sprejele vse točke o tem delovanju, ki so bile sprejete že na Zvezini skupščini v Radovljici. Končno so bili v odsek za izvenšolsko delovanje postojnskega okraja izvoljeni sledeči gospodje: Drag. Česnik, Fr. Mercina, J. Brinar, F. Juvanec, F. Lampret, J. Grad, Fr. Punčuh, J. Kobal, J. Lipovec in gđč. Marica Dovgan. Ti imajo nekako evidenco nad svojimi tovariši, obenem jim pa morajo s svetom in dejanski pomagati v tem delovanju. Naprej tedaj za blagor našega naroda, ki je pouka zelo potreben, večinoma pa tudi željan!

Prvi letošnji roditeljski sestanek se je vršil v Zagorju na Pivki v nedeljo 10. t. m. Na njem je predaval tukajšnji nadučitelj gospod Rudolf Horvat o „vzgoji otrok v predšolski dobi“ prav zanimivo, toda žal le pred malim številom mater in očetov, bilo jih je 43. — Pri predavanju pa mu je vrlo pomagal tukajšnji gospod vikar, daleč znani homeopat, s prav izvrstnimi podatki, kako naj se z domačimi zdravili pomaga v prvi sili malim otrokom. Ob sklepu so vse navzoče matere in očete oba predavatelja prav toplo zahvaljevali za lepe uke in jih prosili, da bi sklicala še večkrat take poučne sestanke. To se pa gotovo zgodi, če v prihodnje vsi pokažejo večje zanimanje, saj bo le Vam, dragi zagorski občani, v korist.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: br. Miloš Kavčič na Rakeku doposlal svoto K 14.30, ki so jo darovali: g. M. Senčar, Unec, 1 K, g. H. Schwarz, Ajdovščina, 40 h, narodnjak iz Travnika 1 K, brat M. Domicelj, Rakek, 5 K, g. Al. Domicelj ml., Zagorje, 2 K, g. K. Kovač, Stari trg, 2 K, g. S. Ribarič, Unec, 2 K, g. J. Novak, Rakek, 50 h, ga. J. Likar, 40 h. Živel! vrli darovalci! Iskrena hvala! Na zdar!

Opozarjamo na inserat postojnskih trgovcev objavljenem na drugem mestu, na katerem so natančne premembe glede odpiranja in zapiranja trgovin v Postojni. Te premembe so se uvedle, da se ustreže že delj časa gojeni in opravičeni želji trg. nastavljenecv po večjem odmoru, ki ga tudi v polni meri zaslužijo in, ki ga jim nikdo ne odreka. Sicer pa izide itak v kratki dobi zakon, ki bode natančno določeval delavni čas v trgovinskem in drugih obrtih. Po tem zakonu bode trgovskim nastavljenecv še več prostega časa na razpolago. S to premembo se jim je samo začasno sedanje stanje nekoliko olajšalo. Slavno občinstvo se uljudno naproša, da izvoli te premembe na znanje vzeti ter jih pri nakupovanju svojih potrebščin tudi vpoštevati.

Popravek. V zadnji šterilki „Notranjca“ se je v članku glede odpiranja in zapiranja trgovin postojnskih trgovcev vrnila pomota, in sicer pri določi zapiranja trgovin ob nedeljah. Tu naj se pravilno glasi tako: Ob nedeljah in praznikih bodo trgovine odslej otvorene od 7. ure do 10. ure dopoldne, med 10. mašo bodo zatvorene (t. j. od 10. do 11. ure) ter od 11. ure do 12. ure zopet otvorene. Točno ob 12. uri se imajo vse trgovine brez razlike popolnoma zatvoriti.

Lepi orehi poleg farne cerkve v Postojni, ki so osobito v poletnem času krasili cerkveni prostor so postali žrtev bisage. Dekan g. Gornik jih je prodal za 300 K. Lep denar, a lepih orehov ni več. Ljudstvo je vsled tega skrajno ogorčeno.

Delavsko bralno društvo v Idriji izda v kratkem „Idrijske narodne pesmi“, koje je harmonizoval za moški in mešan zbor gosp. Zorko Prelovec. Opozarja društvo nanje vse prijatelje narodnih pesmi, ki naj jih takoj naroče. Koncem meseca se dotiskajo. Cena bo malenkostna in se naznani. Naročila sprejema „Del. bralno društvo v Idriji.“

Iz Ajdovščine. Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda za Ajdovščino in okolico priredi 24. t. m. veselico. Kakor vse prireditve te podružnice, tako bode tudi ta gotovo na vrhuncu dovršenosti. Znani so nam ajdovski igralci in igralke, znana nam je njih požrtvovalnost in marljivost. Kakor smo prepričani, da bode igra „Ženski jok“ dobro vspela, jamči nam tudi za izborna petje izvrstni pevovodja. Pel se bode med drugim „Zbor meščanov“ iz Prodane neveste, potem nam zapoje ženski zbor par pesmic in tudi kvartet Glasb. in pevskega društva iz Gorice je zagotovil podružnici svoje sodelovanje. Znani prvi tenorist glasb. društva iz Gorice razveseli nas tudi s krasnimi solospeli. Celo petje spremlja na glasovir g. Eržen iz Gorice. Ako še pripomnimo, da nam bode g. Janošek, katerega imamo itak še v najlepšem spominu od zadnje veselice, tudi topot zaigral par komadov na gosli, mislimo da smo povedali dovolj. — H koncu je še srečkanje, za katero si je podružnica napravila mnogo lepih dobitkov. Veselica se prične ob pol osmi uri zvečer v dvorani gosp. Bratina v Ajdovščini. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Vspored se naznani s plakati. — Vstopnina je zelo nizka. Stojišče stane 40 v. s sedežem 1 krono. Preplačila se hvaležno sprejmejo. Z ozirom na vzvišeni in plemeniti namen, katerega zasleduje družba sv. Cirila in Metoda, upamo da ne bo ta dan zavednega Vipavca, ki bi ne prišel na veselico in ne položil svoj obulus na oltar domovine! Torej na veselo svidenje v nedeljo v Ajdovščini!

Iz Senožeč. Klerikalno lopovstvo. Pri nas stojimo v zadnjem času v znamenju brezimnih in falzificiranih pisem. Po celem Notranjskem znano je, da se je naš kaplan Kleindienst na vse pretege trudil, da postane župnik v Senožečah. Dobro morajo tega srboritega kaplančka v Ljubljani poznati, ker ga niso imenovali župnikom — temveč poslali g. Možino, popolnoma

mirnega in konciliantnega duhovnika. To pa seveda ni ugajalo našim klerikalnim poštenjakovičem. Še pred prihodom novega župnika, dobil je ta na svoje prejšnje mesto pismo s ponarejenim podpisom našega podžupana g. Medena, v katerem zadnji v imenu Senožečanov g. župnika roti, naj ne pride v Senožeče, sicer se mu bode huda godila i. t. d. To je bila prva lumparija. V istem času zažgal je nekdo podžupanu žito, katerega je imel zloženega na polju; čez nekaj dni potem dobil pa je brezimno pismo, v katerem se mu svetuje, naj gre sedaj k naprednjakom prosit podpore, ker je pri volitvah agitiral za g. Deklevo. To bila je druga lumparija. Sledilo jih je pa še več! Ko je namreč nastopil novi gospod župnik svojo službo, dobil je zopet brezimno pismo podpisano s „Senožečani“, v katerem ga zmerjajo, da hodi k naprednemu trgovcu kupovat svoje potrebščine. (Gospod klerikalni trgovec Ivan Zelen, ali Vam je mnogoče znano, kdo je pisal to pismo?) Pred enim letom se je preselil tukajšnji organist — kateremu je predsedalo tukajšnje rogoviljenje klerikalcev — v Hrenovice. Še pred selitvijo dobil je tamošnji župnik brezimno dopisnico — naj organista ne sprejme. Pred nekaj dnevi pa — dotični organist se namreč vrne v Senožeče — je dobil ta spet dopisnico z isto pisavo, na katerej se ga zmerja, napada in se mu grozi, priti v Senožeče. Najlepše pa še pride! Naši klerikalci, katere vsak otrok natanko pozna, začeli so pošiljati falzificirane dopise v imenu napredne stranke na uredništvo „Notranjca“, v katerih na podel način napadajo novega župnika g. Možino, da drugega ne dela, kot si polni bisago i. t. d., samo, da bi mu zamogli zagreniti bivanje v Senožečah, in potem, če bi šlo, spravili svojega ljubljenca — milijonarja Kleindiensta — v župnišče. (S Kleindienstom bavi se bomo prihodnjič s posebnim dopisom.) Uredništvo „Notranjca“ bilo je toli previdno, da teh mistiskacij ni ponatisnilo, temveč zadevo samo omenilo v svoji zadnji številki. Ogorčenje v celi fari bilo je velikansko nad tem najnovejšim in prav klerikalnim falotstvom. Upamo, da se nam bode vendar enkrat posrečilo, da primemo, vsakemu dobro znane dopisune za njih umazane ušesa. Pri tej priložnosti izjavimo, da obžalujemo v imenu vseh naprednih župljanov grdo gonjo proti gospodu župniku Možini, ker ne najdemo v nobenem oziru najmanjšega povoda, da se ga na tako infamen, zarobljen način napada. Vam ostudnim zahrbtnim ščurkom pa želimo, da utonete v svoji lastni gnojnici, katero zlivate neprenehoma na vse, kar je poštenega!

Narodno gospodarstvo.

Vinsko poskusno klet je preteklo sredo zopet otvoril v Ljubljani g. vinski komisar Gombač. Pilo in pelo se je, da je bilo veselje, samo vinskega kupca ni bilo nobenega med pivci. Vinska poskusna klet ni danes nič več drugega, kakor zaduhla gostilna z dobrimi vini. Za vinsko kupčijo nima danes več pravega

pomena in je vsled tega le želeli, da se ta brezpotrebna konkurenca za gostilničarje odpravi. Kar je bilo morda nekaj časa na mestu, to danes ni več na mestu.

Po novi vinski postavi, ki stopi že 1. decembra t. l. v veljavo, mora imeti vsak, kdor v svrhu prodaje vino prideluje ali pa kdor z vinom tržji, torej tudi vsak vinogradnik, vinski trgovec in gostilničar v prostorih, kjer vino prodaja ali kjer ga spravlja, torej v kletih, gostilniških sobah i. t. d. na vidnem mestu nabit ponatis paragrafov 2. do 14. imenovane postavne. Ker je založništvo dunajskega strokovnega lista „allg. Weinzeitung“ (Hugo H. Hirschmann, Dunaj, I., Schauflergasse 6.) izdalo prav trpežne in lične table, kjer so natisnjeni ti paragrafi, v nemškem in drugih jezikih, nasvetoval mu je podpisani, da bi priredilo tudi slovensko izdajo. Temu je založništvo ustreglo in izdalo table iz trdnega kartona po 80 h in ako se glasi vsaj 300 odjemalcev, izda tudi enako nemškim, table iz pločevine (pleha), ki so posebno pripravne za vlažne kleti, kjer se papir sčasoma pokvari. Ker daje tvrdka pri večji naročitvi primeren popust, priporočam vsem interesentom, da si prej ko mogoče obmislijo take table skupno, to je po županstvih, društvih i. t. d. Do 28. t. m. sprejema tudi podpisani taka skupna naročila. Da se vinogradniki obvarujejo postavne kazni, jim priporočam, da table v svojih vinskih kletih pravočasno nabijejo. B. Skalicky c. kr. vinarski nadzornik v Rudolfovem.

Letošnja vinska letina na Kranjskem.

Gospod vinarski komisar za Kranjsko Fr. Gombač je objavil v ljubljanskem uradnem listu poročilo o letošnjem vinskem pridelku na Kranjskem in sicer za vsako okrajno glavarstvo posebej.

Gosp. Gombač je povzel iz statističnega poročila tukajšnje c. kr. kmetijske družbe, katera je dobila podatke iz vseh delov dežele. Po teh poročilih znaša letos vinski pridelek kranjskih vinogradov 280.071 hektolitrov ali 500.126 starih vedrov rdečega, belega vina ter črnine, na površju 10.452 hektarov. Seveda pa danes ni vse to površje obdelano z vinsko trto, pač pa veliko sveta opustošenega po trtni uši ali se pa predelujejo.

Statistično poročilo navaja sledeče številke za posamezna okrajna glavarstva, oziroma okrajna sodišča.

I. Okrajno glavarstvo Postojna 35.185 hektolitrov, v podrobnem po okrajnih sodiščih: a) Postojna 1935 hl; b) Trnovo Bistrica 1634 hl; c) Senožeče 376 hl; d) Vipava 31.240 hl.

II. V Krškem okrajnem glavarstvu 66.735 hl, in sicer: Krško 22.014 hl, Kostanjevica 17.550 hl, Mokronog 17.526 hl, Rateče 9645 hl.

III. V Novomeškem okrajnem glavarstvu 49.905 hl, in sicer: Novo mesto 37.820 hl, Žužemberk 5835 hl, Trebnje 6250 hl.

IV. V Črnomeljskem okrajnem glavarstvu 119.178 hl, in sicer: Črnomelj 80.550 hl, Metlika 28.628 hl.

V. V Litijem okrajnem glavarstvu 8852 hl, in sicer: Litija 8730 hl, Višnja gora 122 hl.

VI. V Kočevskem okrajnem glavarstvu 216 hl. Skupaj v celem znaša 280.071 hl.

Po osebnem mnenju g. Gombača pa znaša vinski letošnji pridelek 240.000 — 250.000 hl v okroglem ter ima vrednost nad deset milijonov kron.

Povprečni pridelek na hektar znaša 20—40 hl. Posestniki, ki ne naznanijo gosposki neobdelanih vinogradov, so sami krivi višjih davkov, ker od neobdelanega sveta je manjši davek nego od vinogradov.

Reči se mora, da letošnji vinski pridelek na Kranjskem, kakor sploh v vseh južnih deželah presega glede množine, kakor tudi glede dobrote vina pridelek drugih let.

Pred 36 leti, torej predno je prišla k nam trtna uš smo pridelali Kranjci mnogo manj kakor letos. Po nekdanjih poročilih deželnega odbornika g. dr. Jožefa Vošnjaka je posneti, da je znašala površina vinogradov pred trtno ušjo 11.640 hektarov; pridelek vina pa 168.000—224.000 hl ali 300.000—400.000 vedrov. Trtna uš je napravila tako škodo v zvezi s peronospero, paležam i. t. d., da smo pridelali l. 1894 le 58.582 hl vina.

Prenovljenje vinogradov, energično pokončevanje trtnih škodljivcev, vpeljava novih, bogato rodečih trt, kakor tudi popolnejše in boljše obdelovanje vinogradov pomagalo je, da se je vinski pridelek od leta do leta zviševal in znatno presegel letos celo oni čas pred trtno ušjo.

Naš vinogradnik bode letos, kakor že rečeno, razpolagal ne samo po množini, temveč tudi po dobroti vinskega pridelka. Vinska kupčija je v najboljšem teku posebno v Krškem okraju in Vipavski dolini. Iz teh krajev se je v teku zadnjega časa izvozilo mnogo tisoč hektolitrov vina v vse kraje naše države. Prav posebno veliko, kakor je tudi že „Notranjec“ poročal, izvozilo se je Vipavca na Spodnje in Gornje Avstrijsko ter Dunaj. Tamošnji vinski pridelek je vsled hude zime, ker so trte mnogo trpele vsled mraza, slabo izpadel.

Ta neprimlik pa koristi Vipavski dolini, ker se bodo tujci z njenimi vini seznanili ter ostali stalni odjemalci.

Po svetu.

Strašen potres. V mestu Karatag v Mali Aziji je bil strašen potres. Po treh močnih sunkih, ki so se ponavljali v kratkih presledkih, porušil se je del hriba in zasul mesto. 2500 ljudi je mrtvih. V okolici mesta so nastale velike razpoke v zemlji, razrušenih je, kakor se poroča, 600 poslopij.

Cerkev s šestnajstimi nadstropji zidajo v Klevelandu v Ameriki. Milijonar Rokefeler je podaril veliko svoto za to poslopje. Cerkev bo imela v gorenjih nadstropjih telovadnico, bralno sobo, dvorane, kjer se bodo vršila verska predavanja, bolnico in restavracijo.

Za kratek čas.

Napačno umel. Zdravnik: „Vi ne izgledate posebno dobro. Ali mnogo sedite?“ Bolnik: „Ne preveč, zadnjič sem dobil samo 6 tednov.“

Ni mogoče. A: „Tvoja suknja je že slaba, zakaj je ne daš obrniti?“ B: „Ni mogoče, ker nima treh strani.“

Loterijske številke.

Dunaj, 16. novembra 3 65 47 31 9
Brno, 20. novembra 19 26 32 89 71

Dražbeni razglas.

Oddala se bo zgradba novega posojilniškega poslopja v Cerknici in so proračunjena posamezna dela kakor sledi:

1. zidarsko delo	K 28.135.98
2. tesarsko in krovsko delo	„ 5.249.77
3. kamnoseško delo	„ 2.231.35
4. mizarsko delo	„ 5.215.84
5. ključavničarsko delo	„ 1.975.34
6. kleparsko delo	„ 1.606.73
7. pleskarsko delo	„ 504.40
8. steklarsko delo	„ 662.29
9. pečarsko delo	„ 1.642.—
10. slikarsko delo	„ 483.58
11. železje, klozeti, kopališčne in vodovodne naprave	„ 3.676.48
12. rolete	„ 312.48
skupaj	K 51.696.24

K tej dražbi se vabijo podjetniki s pristavkom, da mora vsak, kdor namerava staviti, vložiti primerno varščino.

Ustmene ali pismene ponudbe jo vložiti pri podpisanem načelstvu do

1. januarja 1908.

Načrti, stroškovnik, dražbeni in stavbni pogoji so pri podpisanem načelstvu in pri arhitektu g. Karlu Holynskem v Ljubljani na vpogled. Čas za pričetek zgradbe poslopja je določen na aprila ali maja meseca 1908.

Načelstvo si pridržuje pravico, oddati skupno ali posamezna dela brez ozira na visočino ponudbe.

Posojilnica v Cerknici

dne 5. novembra 1907.

Načelstvo.

Opeka - zidaki

so naprodaj

v poljubnih množinah

== v parni opekarni ==

Jos. Lavrenčič-a v Hrašah pri Postojni.

V najem se odda s 15. aprilom 1. 1908 dobro idoča gostilna in prodajalna.

Položaj zelo ugoden, ker se shajajo vozniki in delavci vodne in parne žage istega lastnika. Lesna industrija se bode v novejšem času znatno zvišala, naravno, da bode tudi za gostilno in prodajalno večji promet. — Ponudbe se prosijo naravnost na lastnika Franjo Žagar, Markovec, pošta Staritrgr pri Rakeku (Kranjsko).

Za večjo parno žago na kranjsko-hrvaški meji išče se **žagovodja.**

Sprejme se le strokovnjak, ki bi umel natančno voditi žagino, gozdno in pisarniško delo.

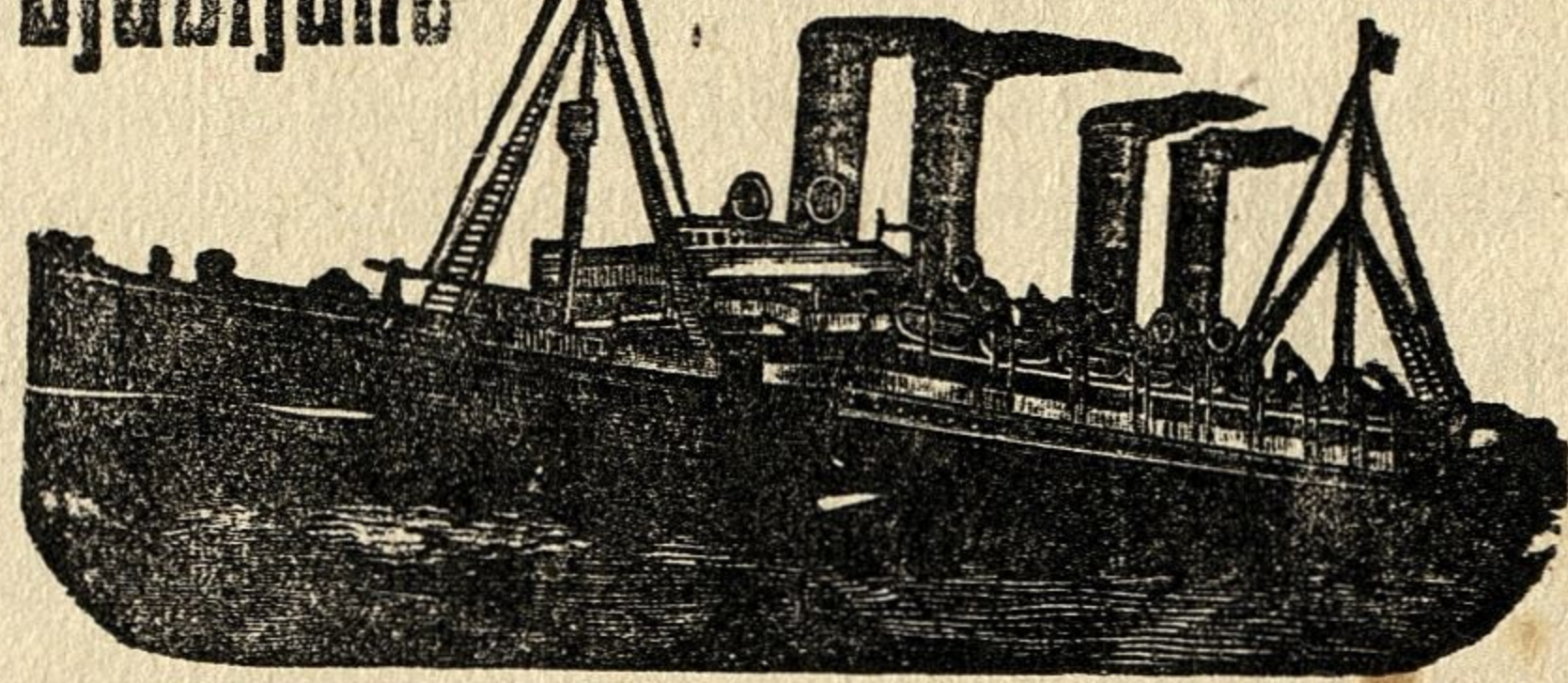
Nadalje se išče (mašinst) **strojnik,**

ki je popolnoma izurjen v kovaškem ali ključavničarskem delu, zmožen vseh popravil pri parnem stroju in strojih za obdelovanje lesa; več bi moral biti tudi pri električni razsvetljavi.

Nastop službe meseca marca ali aprila 1. 1908. Plača po dogovoru. Znanje slovenskega ali hrvaškega jezika neobhodno potrebno.

Pismene ponudbe se prosijo na upravnništvo tega lista pod „Veleindustrija M. M.“.

Iz Ljubljane v New-York

vozi se najcenejše s prekrasno opremljenimi **ekspresnimi parobrodi**, takozvanimi

cesarskimi brzoparniki

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani
št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,
nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

NAZNANILO.

Postojnski trgovci s tem najuljudneje naznanjajo slavnemu občinstvu v Postojni in okolici, da so glede **odpiranja in zapiranja trgovin** sklenili na svojem tovariškem sestanku dne 12. t. m. sledeče določbe:

1. Ves čas od 1. oktobra do 31. marca odpirale se bodejo trgovine zjutraj ob $1\frac{1}{2}$ 7. uri in zapirale ob 8. uri zvečer.

2. V času od 1. aprila do 30. septembra se bodejo odpirale trgovine zjutraj ob 6. uri in zapirale ob 9. uri zvečer. Izjeme so le teden pred božičnimi in teden pred velikonočnimi prazniki. Ob tem času so trgovine lahko delj časa otvorjene.

3. Ob nedeljah in praznikih bodejo trgovine odslej otvorjene od 7. ure do 10. ure dopoludne, med 10. mašo bodejo zatvorjene, ter od 11. ure do 12. ure zopet otvorjene. Točno ob 12. uri se pa imajo vse trgovine brez razlike popolnoma zatvoriti.

4. Nadzorovalno moč bode izvrševalo slavno županstvo ter se bodejo prestopki teh določb obravnavali in kaznovali istotam z denarno globo v prid družbi sv. Cirila in Metoda.

Slavno občinstvo se na te premembe odpiranja in zapiranja najuljudneje opozarja in uljudno naproša, da si svoje potrebščine odslej v omenjenem času blagovoli preskrbeti.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

•• Dober tek ••

dobite, če uživate

KAISER-jeve metine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec, če manjka teka in je prebava slaba.** Karamele Vas takoj poživijo.

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.